

**UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN**

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Jtem de matrimonio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Si quis aut proprio sacerdote prochia
li ad minus semel in anno plene et inte
gre confessus non fuerit. precipimus q^d sa
cerdos in pascha ei sacramentum minime
administret. ¶ Item sacerdotes diligen
ter attendat q^d prochiani eorum saltem in
anno semel ad confessionem non veniant. et
notia illorum ad nos vel officium nostrum seu ad
ordinarium loci referant ut debite puni
antur ne ab ipis sacerdotibus nota negli
gentie requiramus. ¶ Hoc aut statutum
frequenter in ecclesijs precipimus publi
cari. Ne aliquis ex ignorantie cecitate vel
lame excusationis assumat. Si quis tamen ali
eno sacerdote iusta de causa voluerit con
fiteri licentiam primo postulet et obtineat
a proprio sacerdote Ita tamen q^d semel ad mi
nus in anno proprio sacerdote plene et in
tegre confiteatur. Sacerdos aut cautus et
discretus sit ut more periti medici sup
infundat oleum et vinum vulneribus sau
cietati diligenter inquirens peccatoris cir
cumstantias et peccati. ex quibus prudenter
intelligat qualem debeat peccatori prebere
consilium ad sanandum eorum.

De ordinibus et qui ad ordines ad
mitti debeant.

Tatuimus ut omnes clerici ad ali
quem sacrum ordinem ordinandi. te
tini diligenter ante ordines vel
ordinis susceptionem integraliter pecca
ta sua confiteantur ut mundi mente et cor
pore gratiam recipiant a priorum. ¶ Item pre
cipimus sub pena suspensionis et excoica
tionis ne aliquis ad sacrum ordinem profici
endus ut hactenus visum est epistola vel
euangelio lecto et ordine suo recepto re
cedere audeat prius q^d officium misse
totaliter sit expletum. ¶ Item omnes illi q^d
ordinem sacrum vel non sacrum ab alienis
episcopis recipient nostram super hoc speciali licentia
non obtemperata executione ordinis sibi no
uerint interdictionem. ¶ Item denunciamus
omnibus qui gaudere volunt privilegio cle

ricali alicuius ordinis clericis q^d nos
ipsos non defendemus preterea privilegia
clericis vel ordinis nisi tunc q^d passi
fuerint iniuriam commissa et habitum detul
erint clericale. ¶ Item precipimus ne al
quis decanus christianitatis presbyteros
ab alienis episcopis quibuscumq^e ex dioce
solon ordinatos pmittat in suo decan
atu aliquatenus celebrare nisi per nos
stras ostendere possint a nobis super hoc
se licentiam vel dispensationem habuisse.
¶ Item districte prohibemus sub pena ex
coicationis ne aliquis furtive ad aliquem
ordinem accedere audeat. ne plures ordi
nes una die aliquis recipiat. Qui fratri
fecerit sciat se executionem suscepti ordi
nis non habere et irregularis efficitur si mi
nistraverit in ordine sic suscepto. Item
prohibemus ne aliquis per saltum se fa
ciat promoveri.

De matrimonio et eius attentis.

Prohibeant frequenter sacerdot
es omnibus subditis suis sub pen
na excoicationis ne sibi de
clandestine et in occulto super matrimo
nio prosequendo vel etiam clam prosequant matri
montium sed publice coram presbytero
et coram pluribus hoc faciant et si aliter
fidem dederint de prosequendo vel contrare
runt. ipsi quos in his scriptis excoicatos
denuncientur excoicati. ¶ Item ex
coicamus omnes qui clandestinis nuptiis
interfuerint nisi infra menses nobis vel
officio nostro vel ordinario loci hoc revela
uerint. Et sciatur omnes q^d si aliquis q^d huius
clandestinas nuptias celebrat. vel talibus
nuptiis interfuerit. nos et officialis nostrus
vel archidiaconus scire poterimus cum
seuerissime puniemus. Item precipimus q^d
omnes sacerdotes singulis diebus officis
excoicent omnes illos et illas. qui vel que
contra matrimonium iam contractum vel
etiam super matrimonio prosequendo testimo
nium falsum tulerunt. Precipimus etiam

in districto officiali nostro et ordinario loco qui pro tpe fuerint iniungim⁹ q⁹ si tales inuenerint qui vel q⁹ vt dictū est falsum testimoniu⁹ tulerint s⁹ m⁹imonia cōtractū vel etiā p⁹hedū eos vel eas ligatis a tergo manibus. et catra in collo sup⁹ scalaz in loco publico poni faciāt vt p⁹ hoc eoz falsitas oibus innotescat. Et volumus q⁹ in scala p⁹maneat ab hora p⁹me vsq⁹ ad horā vespar. Et si necesse fuerit in h⁹modi casu volumus inuocari brachiū seculare. Ad si inuocati fuerit sub pena excōicationis p⁹cipim⁹ exhiberi. ¶ Itē excōicam⁹ oēs illos et illas qui aliqd⁹ dederint vel aliqd⁹ acciperint p⁹ impedimētis matrimonij non reuelatis. vel q⁹ p⁹cepto gratia vel fauore impedimētū m⁹imonia celauerint Et ista excōicatio a sacerdotibus in ecclesijs recitet. ¶ Itē p⁹cipim⁹ excōicari frequēt⁹ illos et illas q⁹ p⁹ m⁹imonia cōtractū. sortilegia incantationes. vel maleficia faciūt vel fieri p⁹curāt. ¶ Itē p⁹cipimus cū aliqd⁹ m⁹imonia fuerit celebradū. q⁹ tribus diebus festiuis in ecclesia post euāgelij a sacerdote in cui⁹ prochia ē celebradū matrimonij publice proclametur q⁹ tales volūt p⁹here matrimonium. Si aliq⁹ sit qui sciat legitimum impedimētū int⁹ eos. p⁹ponat anteq⁹ h⁹modi m⁹imonia p⁹hat. Et hoc sub pena excōicationis. subditis suis p⁹cipiāt sacerdotes. Et ipi sacerdotes s⁹ de huiusmodi impedimētis inquireant. Si it⁹ apparuerit p⁹babilia cōiectura cōtra matrimonij contrahendū contractus int⁹ dicat expresse donec nos vel officialis noster seu ordinarius loci. quid sup⁹ hoc fieri debeat consulatur.

De sepulturis et cimiterijs.

Statuimus vt nullus excōicatus et publice nunciatus in cimiterio sepeliat. Et si factū fuerit extumulat⁹ mortuus. et cimiteriū illud maneat interdicitū. ¶ Itē prohibet

mus sub pena excōicationis late sententie ne aliquis in cimiterio interdico sepeliatur. et ne aliquis sepulture tali intersit. Laici autē quicumq⁹ tali sepulture interfuerint excōicationis sententiam quā sup⁹ hoc ferim⁹ incurrat ipofacto et excōicari publice nuncient. Clerici vero q⁹ interfuerint sententiam suspensiois ab officio quā in eos ferimus ipofacto se nouerint incurrisse. ¶ Itē emunitates ecclesiarū et cimiteriorū inuiolatas et incōtaminatas. p⁹cipimus ab oibus obseruari. penas contra violatores iparū emunitatū innouātes et seruari mādantes q⁹ felix recordatiōis p⁹decessor n⁹ d⁹s Engilbert⁹ archiep⁹ in suis cōstitutionibus ordinauit. ¶ Itē cimiteria munita et clausa custodiātur ne a porcis vel alijs animalibus ossa mortuorum comedātur. Et volumus vt in speciali loco. ossa mortuorum fideliter reponātur. ¶ Itē ecclesias vel cimiteria a laicis cuiuscūq⁹ cōditōis fuerint. vel status ad lesionē aliorū muniti vel incastellari. sub pena excōicationis late sententie firmiter prohibem⁹. et q⁹ cōtra fecerint p⁹ locorū ordinarios excōmunicari publice nuncient. ¶ Itē statuim⁹. sub pena excōicationis p⁹cipimus obseruari. vt quotiens quis in loco religioso sepulturā elegerit corpus p⁹mo p⁹teretur prochiai missa. et tūc celebrata missa deferat in locū in quo elegerit sepulturam.

De bonis ecclesiarū nō alienandis.

Recipimus districte sub pena excōicationis. quaz ferimus in his scriptis in hui⁹ mādati trasgressores. ne p⁹positi decani vel presbyteri conuentualis vel prochiai ecclesiarū. aliq⁹ bona de bonis ecclesiarū alienent n⁹a sup⁹ hoc speciali licētia et capituli n⁹i nō obtenta. et si aliter factū fuerit cōtractū decernimus nō valere. ¶ Item p⁹cipimus sub eadē pena vt p⁹dictē p⁹sona si sciuerint aliqua bona ab